

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4320205101
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4320205101.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: Q. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, dieťa rodičov: matky: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/XXX, XXX XX V. Y., zastúpenej spoločnosťou JUDr. Ing. Ivan Katona, PhD., LL.M., advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom G. Czuczora 4, 940 01 Nové Zámky, a otca: F. K., nar. XX.XX.XXXX, občan Q. republiky, bytom W. X/X/X, B., Y. republika, o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Levice č. k. 10P/139/2020-57 zo dňa 14.04.2021 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením vyhlásil, že v prejednávanej veci nemá právomoc konať, konanie zastavil a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Toto rozhodnutie súd odôvodnil s odkazom na ust. § 2 ods. 1, § 112 ods. 1, § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 28 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, § 9, § 161 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a čl. 8 ods. 1, čl. 17 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 zo dňa 27.11.2003 (ďalej len „nariadenie Brusel IIa“). V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že matka podala dňa 12.10.2020 návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Uviedla, že s otcom dieťaťa žila v spoločnej domácnosti do XX.XX.XXXX vo B. v Y.. Pre pokoj a zdravý psychický a citový vývoj ich maloletého syna sa dňa XX.XX.XXXX presťahovala na Slovensko k jej rodičom. Otec dieťaťa bol s tým údajne uzrozmeneý, no napriek tomu sa ju niekoľkokrát pokúšal dostať s dieťaťom späť do B.. Otec dňa 01.03.2021 doručil súdu vyjadrenie, v ktorom okrem iného uviedol, že s matkou sa ani slovne nedohodli na tom, že zostane aj s dieťaťom na Slovensku.

2. Súd prvej inštancie v predmetnej veci dospel k záveru, že maloleté dieťa síce malo v obvode Okresného súdu Levice v čase začatia konania bydlisko (fakticky sa zdržiavalo s matkou), no toto bydlisko nebolo určené dohodou rodičov, ale iba svojvoľným rozhodnutím jedného z rodičov - matky, preto k zmene bydliska maloletého dieťaťa nedošlo zákonným spôsobom, a teda Okresný súd Levice nie je miestne príslušným na konanie. K zákonnej zmene obvyklého pobytu (bydliska) maloletého dieťaťa nedošlo, keďže k presťahovaniu dieťaťa na územie Slovenskej republiky nedošlo so súhlasom otca. Maloleté dieťa sa síce v čase začatia konania fakticky zdržiava v mieste bydliska matky (čo je v územnom obvode Okresného súdu Levice), ale k zmene jeho bydliska nedošlo zákonným spôsobom. Posledné bydlisko maloletého dieťaťa určené zákonným spôsobom bolo bydlisko vo B. v Y., a tak z právneho hľadiska sa na obvyklý pobyt maloletého dieťaťa hľadí tak, ako by sa v čase začatia konania zdržiavalo v Y. republike. Preto Okresný súd Levice nemá právomoc vo veci konať.

3. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka dieťaťa, ktorá žiadala napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnila tým, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dieťa sa totiž narodilo v Y., s jeho otcom nie sú manželia a podľa Y. práva dieťa zastupuje výlučne ona. S maloletým dieťaťom žije na Slovensku od XX.XX.XXXX a z toho dôvodu je tu jeho obvyklý pobyt už vyše Y.. Dieťa dňa XX.XX.XXXX dovŕšilo X roky, od septembra XXXX navštevuje materskú školu na Slovensku, nemá žiadny vzťah k Y. a na Slovensku má vybudovaný blízky vzťah k jej rodine a priateľom. Má tu tiež kamarátov a je preňho prirodzené bývanie na Slovensku. Poukázala aj na odsúdenie otca dieťaťa. Otec je uzrozumený s tým, že sa presťahovali na Slovensko, pričom od leta XXXX dieťa ani nenavštívil. Styk je udržiavaný len telefonicky. Otec na výživu dieťaťa prispieva len nepravidelne sumou 150 eur a má aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu v Q.. Matka tiež uviedla, že je v X. mesiaci tehotenstva a toto tehotenstvo bolo vynútené násilím zo strany otca, pre ktorého nie je podstatná rodina, ale jeho ego dokázať, že riadi každého okolo seba.

4. V priebehu odvolacieho konania otec dieťaťa doručil súdu podanie, v ktorom uviedol, že je k dispozícii za predpokladu, že konečne bude predvolaný na pojednávanie. Matka maloleté dieťa ukradla a teraz robí všetko pre to, aby sa zbavila zodpovednosti. Otec ju materiálne vždy podporil. Počas pandémie sa cez hranice cestovať nedalo a on zostal vo B., pretože pracoval ako živiteľ rodiny. Z predchádzajúceho vzťahu má XX-ročného syna Y., ktorý žije so svojou matkou v O.. Podľa neho sa matka stala nemorálnou a sebeckou osobou, ktorá klame. Na Vianoce XXXX dostal dovolenku, chcel dieťa vziať do O. na jeden deň, ale matka to zrušila. Zotrval na tom, že chce maloleté dieťa a aj to, aby sa matka podrobila lekárskej starostlivosti. Požiadal o rýchly zásah súdu.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65, § 66 CMP), po prejednaní veci napadnuté uznesenie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Podľa obsahu spisu sa matka maloletého dieťaťa domáhala úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému Q. K., nar. XX.XX.XXXX, s odôvodnením, že s otcom dieťaťa žila v spoločnej domácnosti do XX.XX.XXXX vo B. v Y., odkiaľ sa dňa XX.XX.XXXX presťahovala na Slovensko k jej rodičom. Otec je údajne uzrozumený s touto skutočnosťou, no napriek tomu sa niekoľkokrát pokúšal dostať dieťa aj s matkou do B.. Začiatkom leta sa dohodli, že do domácnosti otca zoberie ich veci a on sa môže so synom stretnúť. Nakoniec otec syna späť na Slovensko vrátiť nechcel.

7. Súd prvej inštancie urobil záver, že obvyklým pobytom maloletého dieťaťa je Y. republika, a z toho dôvodu vyslovil, že nemá právomoc konať a konanie zastavil. Proti tomuto uzneseniu podala matka maloletého dieťaťa odvolanie, ktorého preskúmanie je predmetom tohto odvolacieho konania. Počas prebiehajúceho odvolacieho konania podala matka tiež návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala zverenia maloletého dieťaťa na čas do právoplatného rozhodnutia súdu v konaní o úprave rodičovských práv a povinností do osobnej starostlivosti matky, úpravy styku otca s maloletým dieťaťom tak, že by sa s ním stretával za prítomnosti matky v mieste trvalého bydliska matky každý párný týždeň v sobotu od 10:00 hod. do 12:00 hod. a výživného na maloleté dieťa sumou 100 eur mesačne. O návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 6CoPno/1/2021-137 zo dňa 15.10.2021 v súlade s ustanovením § 362 CMP tak, že vyhlásil, že nemá právomoc konať vo veci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konanie o nariadenie neodkladného opatrenia zastavil. Odvolací súd v súčasnom konaní pri rozhodovaní vychádzal najmä z nižšie citovaných ustanovení:

8. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

9. Podľa § 391 ods. 1 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

10. Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodovať (ďalej len „procesné podmienky“).

11. Podľa čl. 1 ods. 1 nariadenia Brusel IIa sa toto nariadenie uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na: a) rozvod, rozluky alebo anulovania manželstva; b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

12. Podľa čl. 1 ods. 2 písm. a) nariadenia Brusel IIa záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom.

13. Podľa čl. 2 ods. 9 nariadenia Brusel IIa pojem "opatrovnícke právo" zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa.

14. Podľa čl. 2 ods. 11 nariadenia Brusel IIa pojem "neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie" znamená premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa, ak a) je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním; a b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.

15. Podľa čl. 8 ods. 1 nariadenia Brusel IIa súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

16. Podľa čl. 8 ods. 2 nariadenia Brusel IIa odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

17. Podľa čl. 10 nariadenia Brusel IIa v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa si súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a:

a) každá osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo sa zmieril s premiestnením alebo zadržaním, alebo

b) dieťa sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa usadilo v novom prostredí a je splnená najmenej jedna z týchto podmienok:

i) do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, sa nepodala žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržiavané;

ii) nositeľ opatrovníckeho práva vzal späť svoju žiadosť o návrat a v lehote stanovenej v bode i) sa nepodala nová žiadosť;

iii) konanie na súde členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, sa skončilo podľa článku 11 ods. 7;

iv) súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, vydali rozsudok o opatrovníckom práve, z ktorého nevyplýva povinnosť návratu dieťaťa.

18. Právomoc súdu je procesná podmienka konania, na ktorú musí súd prihliadnuť v každom štádiu konania a ktorej absencia je neodstrániteľným nedostatkom procesnej podmienky. Neodstrániteľná podmienka konania v intencii § 9 CSP vedie k zastaveniu konania. Recipročne k tomu však v prípade zastavenia konania bez splnenia zákonných podmienok dochádza k odňatiu možnosti účastníka konania konať pred súdom „denegatio iustitiae“.

19. V danom prípade sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou skúmania podmienok konania, či je alebo nie je daná právomoc súdu vo veci konať a rozhodnúť, avšak nedospel k správneému záveru, keď zastal názor, že právomoc v predmetnej veci nemá. Súd prvej inštancie správne vychádzal z nariadenia Brusel IIa, avšak okrem čl. 8 ods. 1 tohto nariadenia mal na predmetnú vec aplikovať aj ods. 2 tohto článku a následne i čl. 10 nariadenia Brusel IIa.

20. Právomoc súdov členských štátov v otázkach rodičovských práv a povinností je upravená v čl. 8 a nasl. nariadenia Brusel IIa. Podľa čl. 8 nariadenia Brusel IIa súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12. Článok 9 pritom upravuje zachovanie právomoci pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, keď sa dieťa oprávnenne presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, a článok 10 upravuje zachovanie právomoci súdov členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením alebo zadržaním (v spojení s čl. 2 bod 11) v prípadoch únosu dieťaťa, jeho neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a je súčasne splnená jedna z podmienok uvedených v písm. a) alebo b) tohto článku 10 nariadenia Brusel IIa.

21. Zo znenia nariadenia Brusel IIa v súvislosti s preskúmanou vecou vyplýva, že za rozhodujúce kritérium pre určenie právomoci súdov členských štátov vo veciach rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu (vrátane konania vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa) sa považuje jednak obvyklý pobyt dieťaťa a jednak posúdenie, či došlo k oprávnenému presťahovaniu maloletého dieťaťa z jedného členského štátu do iného členského štátu, alebo k jeho neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu. Až po zodpovedaní otázky oprávneného, resp. neoprávneného premiestnenia alebo zadržania je možné určiť miesto obvyklého pobytu maloletého dieťaťa.

22. Pojem „obvyklý pobyt“ nevymedzujú zákony Slovenskej republiky, ani medzinárodné zmluvy. Nemožno ho stotožňovať s pojmom trvalý pobyt (aj keď je spravidla s trvalým pobytom totožný) a ani s pojmom bydlisko. Všeobecne sa ním chápe pobyt, kde sa chce osoba zdržiavať, kde sa reálne, fyzicky väčšinu roka nachádza, kde je centrum jej záujmu (práca, škola), bez úmyslu sa tam zdržiavať trvalo. Súd pri posúdení otázky, či má osoba obvyklý pobyt na území určitého štátu, musí brať do úvahy všetky relevantné skutočnosti konkrétneho prípadu. V prípade maloletého dieťaťa, kde sa zdržuje na základe dohody rodičov alebo iných rozhodných skutočností. Dočasné, či protiprávne opatrenie jedného z rodičov na pobyte dieťaťa bez ďalšieho nič nemia. Pojem „obvyklý pobyt dieťaťa“ vyložil Súdny dvor vo svojom rozsudku z 22. decembra 2010 vo veci O. Q. / Y. D.. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že samotné presťahovanie sa do iného štátu nezakladá samo o sebe automaticky obvyklý pobyt maloletého dieťaťa, premiestneného bez súhlasu druhého rodiča, resp. dohody rodičov.

23. V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil s vyjadreným názorom súdu prvej inštancie o neoprávnenom premiestnení maloletého Q. z Y. na Slovensko. Zo skutkových tvrdení matky uvedených v podanom návrhu vyplýva, že matka s dieťaťom až do XX.XX.XXXX žila v spoločnej domácnosti s otcom dieťaťa vo B. a k presťahovaniu matky s dieťaťom na Slovensko došlo vo februári XXXX. Matka síce uviedla, že otec s tým bol uzročený, no zároveň toto tvrdenie poprela, keďže uviedla, že otec sa niekoľkokrát snažil ju aj spolu s dieťaťom dostať naspäť do B.. Možno preto konštatovať, že k presťahovaniu dieťaťa na územie Slovenskej republiky nedošlo so súhlasom otca ako druhého rodiča maloletého dieťaťa. Tento záver potvrdzuje i skutočnosť, že matka v predmetnom konaní nepreukázala, že by od otca dieťaťa mala výslovný súhlas na premiestnenie dieťaťa z B. na Slovensko. Neudelenie takéhoto súhlasu pred súdom prvej inštancie potvrdil i otec vo svojom vyjadrení k návrhu matky. V tejto časti posúdená, že matka neoprávnenne premiestnila maloleté dieťa na Slovensko, bola úvaha súdu prvej inštancie správna, no súd následne neskúmal ďalšie smerodajné skutočnosti podstatné pre posúdenie danosti právomoci slovenského súdu.

24. V prípadoch neoprávneného premiestnenia detí článok 10 nariadenia Brusel IIa vo všeobecnosti priznáva právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností súdom členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim premiestnením. Právomoc je v zásade zachovaná, k jej postúpeniu dochádza len ak dieťa nadobudlo obvyklý pobyt v inom členskom štáte a ak je okrem

toho zároveň splnená aj jedna z alternatívnych podmienok uvedených v článku 10 (rozsudok z 1. júla 2010, V., C-XXX/XX V.).

25. V tomto smere odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dospel síce k správne mu záveru, že matka maloleté dieťa na územie Slovenskej republiky premiestnila neoprávnene z dôvodu absencie preukázaného súhlasu otca maloletého dieťaťa, a z tohto dôvodu bola zachovaná právomoc súdov v Y., avšak jeho záver je potrebné s prihliadnutím na ustanovenia čl. 10 nariadenia Brusel IIa vnímať ako predčasný, pretože nezisťoval prípadnú výluky z právomoci súdu v zmysle ust. čl. 8 ods. 2 nariadenia Brusel IIa, pričom prejednávajú vec neposudzoval podľa čl. 10 písm. b) bod i. nariadenia Brusel IIa.

26. Ak súd prvej inštancie pripustil premisu o neoprávnenom premiestnení maloletého dieťaťa na Slovensko, nevzal do úvahy skutočnosť, že v prejednávanej veci sa súčasne naplnili predpoklady podľa čl. 10 nariadenia Brusel IIa, v dôsledku čoho došlo k zmene obvyklého pobytu dieťaťa. Podľa čl. 10 písm. b) bod i. nariadenia Brusel IIa je zachovaná právomoc maloletého dieťaťa súdov členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným premiestnením, a to až do času kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a súčasne sa dieťa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa usadilo v novom prostredí a je splnená podmienka, že do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, nepodal žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené.

27. Aplikujúc uvedené podmienky na prejednávajú vec odvolací súd ustálil, že maloleté dieťa nadobudlo obvyklý pobyt na Slovensku, a to nielen v dôsledku jeho fyzickej prítomnosti dlhšie časové obdobie na Slovensku, ale i po zohľadnení ďalších faktorov, z ktorých možno vyvodíť, že táto prítomnosť dieťaťa nemá dočasný alebo príležitostný charakter, a to trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na Slovensku, slovenskú štátnu príslušnosť dieťaťa a taktiež podstatnú skutočnosť, že maloleté dieťa navštevuje na Slovensku i materskú škôlku. Rovnako podstatnými faktormi pre nadobudnutie obvyklého pobytu dieťaťa na Slovensku sú jeho vytvorené rodinné a sociálne väzby, ktoré má podľa tvrdení matky maloleté dieťa vybudované jednak s blízkymi príbuznými z matkinej strany, ale aj s jeho kamarátmi. Možno teda konštatovať, že dieťa je na Slovensku začlenené do sociálneho a rodinného prostredia a má na Slovensku vytvorené stabilné zázemie. Ďalšími podmienkami v súlade s čl. 10 písm. b) bod i. nariadenia Brusel IIa, okrem splnenia predpokladov obvyklého pobytu dieťaťa na Slovensku, je zdržiavanie sa dieťaťa na Slovensku najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo (v tomto prípade otec), dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, a súčasne nepodanie žiadosti otcom o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené do jedného roka odvtedy, ako sa otec dozvedel o mieste pobytu dieťaťa. Zo skutkových tvrdení oboch rodičov je zrejmé, že otec nedal súhlas na premiestnenie maloletého dieťaťa z B. na Slovensko, matka tak urobila svojvoľne. Otec už od februára XXXX, kedy došlo k neoprávnenému premiestneniu dieťaťa, mal vedomosť o mieste pobytu dieťaťa, keďže matka uviedla, že otec bol s premiestnením dieťaťa uzrozumený, a súčasne otec sám uviedol, že XX. E. XXXX prišiel po matku a dieťa na Slovensko pred dom jej rodičov, kde spolu bývali. Na základe týchto skutočností lehota jedného roka, odkedy sa otec dozvedel o mieste pobytu dieťaťa, podľa odvolacieho súdu plynula od februára XXXX, teda od neoprávneného premiestnenia maloletého dieťaťa. Zároveň bola naplnená aj posledná podmienka, a to, že otec nepodal žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné slovenské orgány do jedného roka, odkedy vedel o neoprávnenom premiestnení.

28. Je zrejmé, že otec mal objektívnu vedomosť o neoprávnenom premiestnení dieťaťa na Slovensko od februára XXXX a od tohto momentu mal právo do februára XXXX domáhať sa navrátenia dieťaťa do Y., pričom práve jeho pasivitou v tomto smere bola naplnená posledná podmienka pre konečný záver odvolacieho súdu o tom, že k založeniu právomoci slovenského súdu pre prejednanie a rozhodnutie v danej veci došlo vo februári XXXX. Zároveň odvolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní právomoci nie je viazaný okamihom (časom), ku ktorému má toto posúdenie vykonať, pretože v zmysle § 161 ods. 1 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodovať, pričom jednou z procesných podmienok je práve právomoc súdu vo veci konať a rozhodovať. Navyše čl. 10 nariadenia Brusel IIa, ktorý pojednáva o súdnej právomoci v prípadoch únosu dieťaťa, neustanovuje, že súd skúma súdnu právomoc v prípadoch únosu dieťaťa ku dňu začatia konania, resp. že zmenený obvyklý pobyt dieťaťa musí byť daný ku dňu začatia súdneho konania. To

platí len v prípade všeobecnej právomoci súdov vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu podľa čl. 8 nariadenia Brusel IIa, v ktorom je výslovne uvedené, že právomoc súdu je daná súdom toho členského štátu, kde má maloleté dieťa obvyklý pobyt v čase začatia konania. Takáto špecifikácia sa však v čl. 10 nariadenia Brusel IIa nenachádza, a preto odvolací súd vyhodnotil, že aj keď v čase podania návrhu matky na úpravu rodičovských práv a povinností bola daná právomoc Y. súdov, po začatí konania došlo k naplneniu podmienky právomoci slovenského súdu v súlade s čl. 10 nariadenia Brusel IIa, ktorá bolo daná aj v čase vydania napadnutého uznesenia.

29. Odvolací súd vo svetle vyššie uvedeného konštatoval, že ani v čase rozhodovania súdu prvej inštancie a ani v čase rozhodovania odvolacieho súdu neboli splnené podmienky pre vyslovenie záveru o absencii právomoci slovenského súdu a dôvodnosti zastavenia konania. Vzhľadom na to došlo k porušeniu práva matky ako navrhovateľky na spravodlivý súdny proces tým, že bol namietaným spôsobom obmedzený prístup k súdu v aspekte „denegatio iustitiae“. Z uvedeného dôvodu a s poukazom na vyššie uvedené závery odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude najskôr ustanoviť maloletému dieťaťu kolízneho opatrovníka v zmysle § 31 ods. 2 Zákona o rodine a následne konať vo veci samej.

30. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).